

Tisková zpráva

Lucemburk 24. září 2020

Auditoři přezkoumávají, jak reakce EU na krize v období 2008–2012 zlepšila odolnost finančního sektoru

Dopad pandemie covid-19 je mnohem dalekosáhlejší než dopad finanční krize a krize státního dluhu v letech 2008–2012 a její hospodářské důsledky se stále šíří. „Inteligentní oživení“ od nás bude vyžadovat, abychom se z poslední krize poučili a měli na paměti zjištěné nedostatky. Evropský účetní dvůr (EÚD) dnes zveřejnil svůj nejnovější přezkum, v němž rekapituluje vývoj hospodářské a finanční architektury EU v posledním desetiletí a upozorňuje na nevyřešené otázky, možná rizika a nedostatky v politikách.

Globální finanční krize a z ní plynoucí hospodářská krize a dluhová krize v eurozóně v letech 2008–2012 měly dlouhodobé dopady na růst a fiskální stabilitu v EU. Slabá místa finančního systému EU a nedostatečné politické nástroje, monitorování a regulatorní prostředí, jakož i neúplná institucionální architektura eurozóny jejich dopady ještě zesílily. Pandemie covid-19 podrobuje zkoušce odolnost hospodářské a finanční architektury EU, a to jak z hlediska šíře hospodářského účinku, tak z hlediska rozsahu veřejné reakce.

„Deset let po globální finanční krizi jsme považovali za důležité zhodnotit, jak na ni EU reagovala,“ uvedla členka EÚD odpovědná za přezkum Ivana Maletíková. „Hospodářský otřes způsobený onemocněním covid-19 je mnohem rozsáhlejší než šok z roku 2008, využijeme-li však získané zkušenosti, pomůže nám to reagovat na současné výzvy.“

V tomto přezkumu, který čerpá z předchozích auditů a analýzy jiných relevantních unijních a mezinárodních organizací, auditoři konstatují, že soubor nástrojů EU pro reakci na finanční krize se v posledních letech zlepšil. Ve finančním sektoru zřídila EU orgány dohledu na úrovni EU, zpřísnila regulaci bank a dohled nad nimi a vytvořila rámec pro řádné řešení jejich krizí. Tato opatření pomohla vyřešit některá slabá místa, která se v roce 2009 v bankovním dohledu a v řešení krizí bank objevila. Začala také práce na bankovní unii a unii kapitálových trhů. Auditoři však také zdůrazňují, že zůstávají následující nevyřešené oblasti:

Účelem této tiskové zprávy je informovat o hlavních bodech přezkumu přijatého Evropským účetním dvorem. Plní znění přezkumu je k dispozici na internetové stránce eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

- nízká ziskovost a způsobilost bank k řešení krize, vysoký (i když klesající) počet úvěrů se selháním v určitých členských státech a roztržitost vnitrostátních právních předpisů o úpadku týkajících se bank;
- potenciálně stabilní finanční systém v důsledku úvěrových ztrát v závislosti na délce a rozsahu recese způsobené krizí covid-19;
- navzdory značnému úsilí standardizovat dohled mezi členskými státy se protichůdné národní a unijní zájmy účinně neřeší a problémem je regulační arbitráž, jak se uvádí v předchozích auditech EÚD, zejména v těch, které se týkají unijních orgánů dohledu (EBA, EIOPA a ESMA);
- nástroje EU sloužící k odhalování systémových finančních rizik se dosud vztahují hlavně na bankovníctví, zatímco makroobezřetnostní rámec pro pojišťovnictví, penzijní fondy a nebankovní finanční zprostředkovatele je méně rozvinutý a na úrovni EU je stále jen předmětem diskuse.

Auditoři také podotýkají, že chce-li EU naplnit své ambiciózní cíle a chránit a posílit svůj finanční sektor a dohlížet na něj, musí na to vyčlenit příslušné rozpočtové a lidské zdroje, a že je třeba dokončit unii kapitálových trhů a bankovní unii (které stále chybí její třetí pilíř).

Před krizí roku 2008 byly monitorování a kontrola veřejných financí slabé, fiskální rezervy v některých členských státech byly nízké a hospodářské politiky na úrovni EU byly nedostatečně koordinovány. Existují jisté podobnosti se situací v roce 2020, neboť je zde riziko, že hospodářské rozdíly mezi členskými státy se budou prohlubovat a krize covid-19 výrazně zhorší fiskální deficit a veřejný dluh, protože vytváří výrazný tlak na vládní výdaje a příjmy. Auditoři uvádějí, že vysoký dluh před pandemií v členském státě zvyšuje jeho zranitelnost a výrazně ovlivňuje jeho schopnost provádět opatření, pomáhat podnikům a poskytovat obecnou sociální podporu.

Kroky podnikané na překonání důsledků krize covid-19 pro ekonomiky a finance EU vedou k dalším institucionálním reakcím a dalším opatřením. Jak jsme uvedli v předchozích auditech zaměřených na koordinaci fiskální politiky EU, správa ekonomických záležitostí na úrovni EU je stále složitější a pravidla jsou obtížně vymahatelná, což vyžaduje velkou míru vlastního uvážení a odborného úsudku Komise a Rady a mnohem větší úsilí členských států při provádění reforem doporučených EU.

Poznámka pro redaktory

Podle prognóz Komise poklesne v roce 2020 GDP Evropské unie o 7,4 % (7,7 % v eurozóně), což je více než v kterémkoli roce během krize v období 2008–2012. EU povoluje dočasné výjimky z pravidel státní podpory a aktivuje obecnou únikovou doložku Paktu o stabilitě a růstu, aby mohly členské státy neprodleně provádět opatření na podporu podnikání a fiskální opatření. EU rovněž vytvořila nové rozpočtové nástroje podporující zotavení v členských státech a chránící vnitřní trh a stabilitu eura. Patří k nim zejména balíček opatření v rámci nástroje NextGenerationEU v hodnotě 750 miliard EUR. Jeho ústředním prvkem je facilita na podporu oživení a odolnosti a tři záchranné sítě v celkové výši 540 miliard EUR. Přezkum EÚD „*Jak se EU poučila z finanční krize a krize státního dluhu v letech 2008–2012*“, je k dispozici ve 23 jazycích EU na internetové stránce EÚD (eca.europa.eu). Přezkum není audit, nýbrž představuje skutečnosti související s konkrétním tématem. Nejnovější přezkum

poskytuje informace o prvotní reakci na krizi covid-19 a doplňuje další práci EÚD v souvislosti s onemocněním covid-19, včetně stanovisek k [nařízením o společných ustanoveních](#), [iniciativě REACT-EU](#), [Fondu pro spravedlivou transformaci](#) a [facilitě na podporu oživení a odolnosti](#). V brzké době budou zveřejněny dva přezkumy EÚD zabývající se příspěvkem EU k opatřením v souvislosti s onemocněním covid-19, které se týkají veřejného zdraví a hospodářství. Informace o opatřeních, které přijal EÚD v souvislosti s pandemií, jsou [zde](#).

Kontakt pro tisk: Claudia Spiti – claudia.spiti@eca.europa.eu – M: (+352) 691553547